Dziewulskiego Ks. Marcella: Sukienka, którey gatunek, króy i kolor sama cnota, łaska Boża y chwała wieczniста tj. szkaplerz i. —

Conciones

Dziewulskiego ks. Marcella
Sukienka, którey gatunek, króy i kolor
sama cnota, łaska Boża i chwała wie-
kuista. to iest Szkaplerz święty.

SUKIENKA

ktorey gátunek, kroy, y kolor
ſámá cnotá, łáſká Boża, y chwałá wiekuiſta,
To ieſt,

SZKAPLERZ S.

Przy doroczney Vroczyſtośći
NAYSWIĘTSZEY

MARYI PANNY,

z Gory Kármelu,
Dniá 16. *Lipcá*,
w Kośćiele PP. OO. KARMELITOW
Krákowſkich, ná Piaſku,
Roku Páńſkiego 1719.

KAZANIEM

REPREZENTOWANY.

PRZEZ

X. MARCELLA DZIEWVLSKIEGO,
Fráńćiſzkáná, S.T.L. Kuſtoſzá na ten czás Chełminſkiego.

do druku, Roku Páńſkiego 1724.

PODANY.

15

W KRAKOWIE,
w Drukárni Iákubá Mátyaſzkiewiczá, I. K. M. Typografá.

IN STEMMA
PERILLVSTRIS, CLARISSIMI & ADMODVM REVERENDI DOMINI.

I.

W śliczną bárwę LILIE od BOGA przybráne
Stroynieysze niż Sálomon, ná Twoię skroń dáne,
Godny Práwá DOKTORZE; znáć że przy mądrości,
Masz wielką cnot ozdobę, y kándor szczerości.

II.

Trzy kwiáty Liliowe w Kleynoćie Herbownym
Znáczą żeś iest cnotliwym, mądrym, y wymownym.
Prałatem, Praw Doktorem, godnym Káznodźieią:
Te trzy funkcye w tobie kwitną, y wonnieią.

III.

Dosyć IANIE ozdoby masz z cnot y z godności,
Z tálentow, z zasług Twoich, z wrodzoney grzeczności:
Dla tegoć dedykuię cząstkę prace moiey:
By splendoru nábyłá z tey ozdoby Twoiey.

IV.

IAN KANTY ubogiemu gdy z śiebie dał szátę:
MARYA mu oddáłá tęż, czy inszą zá tę.
Ia też rąk upátruiąc godnych SZKAPLERZOWI,
Rzekłem: y ty cna Száto należysz IANOWI.

Perillustri Clarissimo & Admodùm Reverendo Domino,

D. JOANNI LUKINI,

Iuris Vtriusq; DOCTORI & PROFESSORI,
Ecclesiarum Collegiatarum, Vislicienſis, & Cracovienſis SS. Omnium, CANTORI,
PRÆPOSITO SŁAWKOVIENSI,
Contubernij Iagelloniani PROVISORI, &c.
Domino, Patrono & Benefactori Colendiſsimo.

OGladáiac ſię ná wrodzona, y ćieniá pochwał ziem-
skich wzdrygáiaca ſię modeſtya Twoię, nie śmiałem
y wſpomnieć, nie tylko prośić, áby mi ſię godźiło
CLARISSIMO NOMINE TVO *moię niegodna*
przyozdobić praca; miárkuiac iednák wielce przy-
chyłny ku náſzemu Krákowskiemu Konwentowi Twoy áffekt, y Pán-
ska ku mnie niegodnemu inklinácya, odważyłem ſię, iuż nie Pánegi-
ryk, ále po Zakonnemu SZKAPLERZ *ći ofiárowáć,* Moy Wiel-
ce Mośći Dobrodźieiu. *Bałbym ſię y z ta pokazáć do Ciebie o-*
fiára, bym miáſto przysłużenia ſię ná więkſza łáskę, ná niełáskę rá-
czey, y ná gniew nie zásłużył; lecz wiem że SZKAPLERZ, *ieſt*
to NAYSWIĘTSZEY MATKI *Sukienká, y oraz skuteczny* con-
tra omnem indignationem *ántydot; wſzák* Tunica CHRISTI
inconſutilis *rękámi tey* MATKI *robiona, miáłá tę cnotę, iż kto w*
niey chodźił, ná tego nikt ſię gniewáć nie mogł; y ia mam w BOGV
nádźieię, że mi Cię Dobrodźieiu moy *teyże* MATKI *robotá, do*
rozgniewánia ſię ná mnię faciet impotentem. *Stoſuię ſię do wiel-*
kiey umysłu Twego demiſsyi: eximias animi Tui dotes, quas in-
gentibûs meritîs cumulaſti, *nie wſpominam.* Nie *wſpominam*
Scholaſtici ſudoris indeficiens profluvium; *życze tylko ſerdecznie*
ażebyć condignîs præmijs *ná Niebie y ná ziemi* refundatur. Nie

A2 *wſpo-*

wſpominam owey Twoiey pro juribus & bono Almæ Univerſitatis *żárliwośći; życzę tylko uśilnie, áżebyć y docześńie y wiecznie* quàm optimè rependatur. *Nie wſpominam y Apoſtolskiey á godney Twoiey po Ambonách prace; ktorey* Manipulum, cadens adorat manipulus meus. *Nie wſpominam Twoich* in bonum commune & in pia opera *impens, ktoreć* TROYCA PRZENAYSWIETSZA *nie tylko* per Centuplum, *ále też* per mille millia reimpendat. *Pozwoliſz mi przynamniey* de prærogativa Venerandæ Scientiæ *cokolwiek námienić: żeś ieſt* Iuris Vtriusq; *Godnym* DOKTOREM, *y zásłużonym* PROFESSOREM. *Maſz tę náukę, ktorey BOG ſam, iáko naywyżſzy Práwodawcá* per quem potentes juſta decernunt, *y iáko naywyżſzy Sędźia, ieſt inſpiratorem y ápprobatorem. Máſz tę náukę, o ktorą Sálomon BOGA prośił, y z ktorey ſię naywięcey wsławił. Maſz tę náukę, ktorą BOG y Kośćioł S. nie tylko Doktorskim Biretem: nie tylko Prálacka, ále też częſtokroć y Biskupia doſtoynośćia, y naywyżſza nie raz Papieżka ukoronował godnośćia; gdyż* PIVS IV. GRZEGORZ XIV. INNOCENTY IX. *y inśi niektorzy Naywyżśi Biskupi, byli to wprzod* Iuris Vtriusq; Doctores. *Maſz tę náukę, bez ktorey práwá, iák bez duſze: Pátronowie ſpraw, iák bez rozumu: Sędźiowie, iák bez głowy; ktorym to Sędźiom tey náuki nábywáć kazáno, gdy* Pſ. 2. *rzeczono:* Erudimini qui judicatis terram. *Maſz tę náukę, ktora ieſt źrenica rozſądku, ułatwieniem trudnośći, przewodniczka ſpráwiedliwośći &c. maſz ią ták, że śmiele mowić możeſz z Mędrcem P.* Sap. 7. Quam ſine fictione didici, & ſine invidia communico. *Zasługuieſz ná to, co mowi Piſmo S.* Dan. 12. Qui ad juſtitiam erudiunt multos, fulgebunt ſicut ſtellæ in perpetuas æternitates. *co żebyć* poſt quàmmaximè ſera fátá, *BOG uiśćił, ofiáruięć Sukienkę Tey, ktora ſię zowie* Stella Maris, Stella matutina, *y ieſt* amicta Sole. *Niech Tá* SZKAPLERZEM *ſwoim Twoiego prácowitego czołá oćiera poty; niech Cię pod ten płaſzczyk protekcyi ſwoiey wziąwſzy, u Syná ſwego w łáskę, á potym w honory wſzelakie promowuie; niech Cię w zdrowiu iáko nayczerſtwieyſzym, y w pomyślnych ſukceſsách konſerwuie. Náoſtátek* plenum dierum, meritorum, & præmiorum, *wymożona u BOGA* Laureâ cælesti *niech Cię uwięńczy, y w liczbie Doktorow Swiętych niech Ci mieyſce ziedna. Tak życzy*

Perilluſtris Clariſſimæ & Admodùm Reverendæ Dominationis Tuæ,

Niegodny lecz życzliwy Sługá y Bogomodlcá X. M. D. F.

Beati. Lucæ II.

IEdno Mátki z Synem ſerce: *Cor unum & anima*
una; nierozdźielna ná niebie y ná źiemi IEZVSA
z MARYĄ władza: *Indivisum imperium*; záro *Guerr. Abb. ſer. 3 de Aß. V.*
wna przy tym oboygu Páńſtwie ſług ſzczęśli-
wość: *Beati Servi illi.* AA. Służbá w koro-
nie, podnożek máieſtatem, poddány dygnitarzem, niewol-
nik Krolem: *Servire DEO*: mowi S. Ambroży: á S. Anzelm:
Servire MARIÆ, Regnare eſt. Czy ſzkolne, ábo Kośćielne
słuchánie, czyli też domowe posłuſzeńſtwo, wſzytko to bło-
gosłáwieńſtwo: *Beati qui audiunt verbum DEI*, mowi Pan: á
Páni: *Beatus homo, qui audit me.* Czy Goſpodarzowi, czy Go- *Prov. 8.*
ſpodyni, u drzwi wártowáć, ták tu iáko y tu honor: *Beatus il-*
le ſervus, quem, cum venerit Dominus, invenerit vigilantem: mo-
wi On; á Oná: *Beatus, qui vigilat ad fores meas quotidie.* Gdźie
Oycowſki y Máćierzyńſki pánuie áfekt: *regnat, & in ſuperos jus* *Ovid. Ep. 5.*
habet ille Deos: gdźie ſzczera rządźi dobroć, tám káżdemu ro-
ſkoſz: *& abundantiâ perfruetur, omni timore malorum ſublato.* A *Prov. 1.*
iákże nie ma bydź roſkoſz: gdy Oćiec ſercem ſwoim, y ſámym
ſobą karmi: á Mátká pierśiámi (iáko to S. Bernárdá, S. Fulber-
tá, y inſzych,) ſámym IEZVSEM, (iáko to S. Antoniego, B.
Stánisłáwá Koſtkę, y inſzych,) częſtuie: *ſic cibat amor ſuos*?
A ieżeli u Oycá dobrego, ále ſpráwiedliwego, krwáwo ſię ná
tym świećie nárobić: *in labore & fatigatione*; á czáſem chleb *2. Theſ. 3.*
máły: *dabo vobis panem arctum*; biedy ſię náćierpieć: *in tribu* *Iſ. 30.*
lationibus, in neceßitatibus, in anguſtijs; łez ſię ſwoich nápić: *2. Cor. 6.*
plorabitis & flebitis vos; tedy u Mátki coś nákſztałt celniczey *Io. 16.*
służby, drog tylko pilnowáć, y wſzytká robotá: *Beati qui cu-* *Prov. 8.*
ſtodiunt vias meas. A chlebá záwſze do ſytośći: *ut de pleni-* *S. Bern.*
tudine ejus accipiant univerſi. Boi ſię tá Páni, żeby iey czeladź,
słudzy, robotnicy głodem nie zámárli, dla tego do dniá wſtá-

Prov. 31. ie, ieść im dáie: *de nocte ſurrexit, dedit prædam domeſticis ſuis,*
Aloys. Novar. *& cibaria ancillis ſuis.* Záwſze u niey delicye, nieuſtáiąca po-
Vmbr. V. l. 4. c. 46. ćiechá: *Perpes gaudiorum lætitia.* V Oycá co raz zágniewá-
Ier. 23. nego piołuny y żołći: *cibabo eos abſinthio, & potabo eos felle*; co
Pſ. 88. raz rozgi: *viſitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum*; co raz ſtrzáły, miecze, ognie, grady, pioruny:
Pſ. 148. *Ignis, grando, nix, glacies, ſpiritus procellarum, pars calicis eorum.*
Cant. 5. V Mátki miody, mleká, winá záwſze, kwiáty, owoce, głos
Pſ. 44. słodki, słowá łágodne: *gratia in labijs.* V Oycá mizerne dla
Gen. 3. Adámá y Ewy kożuchy: *fecit eis tunicas pelliceas*, á ieżeli ſu-
Luc. 15. kniá słuſzna, to tylko iedná: *cito proferte ſtolam primam*; u Má-
Prov. 31. tki po parze: *Omnes domeſtici ejus veſtiti ſunt duplicibus.* A ie-żeli u Oycá iedná ſukniá, ále zá dźieśięć ſtánie; bo w niey
Luc. 24. gátunek cnotá: *Sedete hic, donec induamini virtute ex alto*: ko-
Sap. 5. lor, kroy ábo kſztałt, y to cnotá, łáſká: *Dexterâ ſua teget eos*:
Eccli. 15. chwałá wiekuiſtá: *Stolam gloriæ veſtiet illos.* Y u Mátki nie iná-czey: w iednym Swiętym SZKAPLERZV te wſzytkie zacno-śći. Iáko dálſzym pokáżę Kazániem.

BOgday ſię świećiłá ſuknia, co w niey gátunek cnotá! AA. cnotá przynamniey máteryalna: że ſukno z deli-kátney wełny, á dobrze nábite, głádkie, tęgie iáko ſko-rá: iák owe ſtároświeckie fálendyſze, gránaty, kárazye; ied-wabna, czy wełniána máterya dychtowna iáko párgámin: iák
Virgil. 11. En. owe ſtárożytne átłaſy, ádámaſzki, lámy, złotogłowy: *oſtro, auro rigentes.* Teráźnieyſze papinkowáte kármázyny, Frán-cuſkie, Hiſzpáńſkie ſukná, wſzelákie máterye przećiwko tám-
Iſ. 59. Marull. tym páięczyná: *telas araneæ texuerunt*: mgłá, ćień: *evanida umbra.* Co Nero nigdy drugi raz iedney ſuknie nie wdźiał: *Lucullus* tyle miał płaſzczow ile dni do roku; to ná teráźnieyſze słábe w ſuknách y máteryách gátunki, ledwieby nie codźień, iák ieść gotowáć, ták ſzáty ſpráwowáć trzebá. Nie ták *in*-
Pſ. 43. *diebus antiquis*: iák raz kto ſpráwił ſuknią, ták przy należytey ochronie, y iemu do śmierći, y ſukceſſorom iego służyłá, czá-ſem *in tertiam & quartam generationem.* Wymyślne teráźniey-ſze kolory, ktorych názwiſká y Kálepin nie zgádnie; kolory, iák tęcza ná obłoku, znikome, od słońcá, wiátru, deſzczu peł-znące: od winá, miodu, piwá, blákuiące; *& hoc vanitas*: kto ich bárdźiey niż gátunku upátruie, kupuie, y drogo przepła-
Pytag. Sam. ca: *ſumptus temerè faciens.* To kolor cnotliwy, co trwáły; *quo-uſque veſtis non veteraſcet.* Kto ſię przypátrzy rozmáitemu w odmienności mod kroiowi, przyznáć muśi: że w nim de-fekt y exceſs, iedni ſkąpią, á drudzy zbytkuią. Skąpią owi, ná

ktorych

ktorych ſtroy powiedźiał *Momus*: że *curta ſupellex*; proſtak záś: że im w wodźie miárę bráno; á mądry Monárchá Károl Wielki Ceſarz gánił táki ſtroy Fráncuzom, mowiąc: że śię tym ná łożu nie pokryieſz, od wiátru śię, iádąc ná koniu, y od deſzczu nie obroniſz &c. Zbytkuią miánowićie Dámy, ktore nákſztáłt owych Fáryzeuſzow, *Dilatant phylacteria ſua & magnificant fimbrias*: rozpinálą, rozſtáwuią, rozwieſzáią po ſobie rożne z máteryi cudaki, ſtráſzydłá, czy ſzátáńſkie gniazdá. Piſze Swięty Bernárdyn Seneńſki: że raz S. Ambrozy widźiał: że oto dámy idą, á w około łzat ich po fálbálách diábałkowie śiedzą, śpią iedni, á drudzy ſobie igráią; iák przyſzły ná błoto owe dámy, ukaſáły śię, żeby śię nie uſzárgáć: poſpadáli diábałkowie w błoto, powaláli śię iák świnki; á więc rozgniewáwſzy śię zrobili wicher, owe dámy powywrácáli, w błoćie utaráli, ſzáty ná nich w niwecz obroćili. Mowią Filozofowie: *Non ſunt multiplicanda entia ſine neceſsitate*. BOG zbytkow nie lubi. Nád to, co ná wygodney przyſtoyne odźienie potrzebá, pſowáć ták wiele máteryi ná iednę ſuknią, żeby z niey dwie ábo trzy bydź mogło, zbytek to: *neceſsitatis uſum excedit*. Bogday śię święćił kroy ſtároświecki, białogłowſkie według wzroſtu káżdey, á przyſtoyne ſzáty; owe męſkie dełie, ſzuby poważne y wygodne: *honeſtati & commoditati*.

Baron. R. ſ14. 4.

Matt. 25.

T. 4. F. 4. poſt Dom. 1. Quadr. ſer. 36.

S. Baſil l. de leg gent. h. 24.

A niech będźie w ſukni gátunek kroy y kolor, cnotá máteryálna, ieżeli nie będźie cnotá morálna, *ethica virtus*, co po tym? że ná kim ſukniá lepſza, niżeli on ſam. Sukniá poważna, on nieſtátek: ſukniá piękna, on w obyczáiách y w mowie brzytki: ſukniá mocna y trwáła, on słáby w dobrym przedśięwźięćiu: *& perſeverantia illius non permanebit*: ćiáło iego w drogim ſuknie, w bogátey máteryi, duſzá w wełniaku ábo w gornicy: ſukniá ná nim kilkádźieśiąt, ábo kilká let, á podobno czáſem kilká tyśięcy koſztuie, on y ſzelągá nie wart: *homo nihili*. Coż rzekę o kolorách? oto ná ſukni kándor śniegowy, ná ſumnieniu ſádze: ſukniá śię źieleni, cnotá uwiędłá: *aruit virtus*: twarz coraz ze złośći zbládłá: *pallor in ore ſedet*: ſukniá ceglásta, twarz od winá &c. iák toruńſka cegłá: ſukniá rożowego koloru, ten co w niey, ćierniowego zwyczáiu: *& punctu venenato viroſus*: ſukniá kármázynowa, purpurowa, czerwieni śię, iákoby śię wſtydząc, że niewſtyd pokrywa. Kroy w ſukni według miáry; w zbytkách y ſwywoli tego co w ſukni, ni końcá ni miáry. Zgołá ná głowie y ná grzbiećie niecnotliwego, iáko w ráiu pięknie, á w ſercu iáko w piekle; ubior ánielſki, umyſł diabelſki. Coś nákſztáłt owych

Mant.

Eccli 28.

Pſ. 21.

Ovid. 2. Met.

Apul.

 pogáń-

pogáńſkich świątośći, bogáto uſtroionych y uwinionych Bo⸗
żkow: zá bławatnemi firánkámi ſmok, pies, ábo ćielę; w śli-
czney tuwálni, w koſztownym welum wąż ábo żmiá. Co po
tym że ſuknia náleżyta; ieżeli nie należyćie nábyta, dla te⸗
go, y ná tego, co nie należy wdźiána? Co Poetá, pyſzniącym
Ovid. L. 3. de Ar. ſię z bogátego ſtroiu chcąc zgánić fántázyą, nápiſał: *Veſtes*
quas geritis, ſordida lana fuit: to ia rzec mogę: że ná wielu pię⸗
Dyog. kne pokryćie, ále ſzpetne nábyćie: *turpe lucrum.* Ze Ewán⸗
Luc: 16. geliczny Bogacz w purpurze chodźił: *induebatur purpurâ*; á
zkądże iey nábył? powiáda S. Bernárdyn Seneńſki: *że pewnie*
T. I. ſer. 44. *ze krwie ubogich ludźi*: *Forte de ſangvine pauperum.* Piotr Fir-
ex libello Zgubá duſze ſtácye żołnierſk: intitulato. ley Weiewodá Sendomirſki, Roku 1650. będąc Regimentarzem
Polſkiego Woyſká, máiąc u ſtołu ſwego Pułkownikow, Rot-
miſtrzow, Chorążych, &c. uważáiąc że ſzátni, ryśni, ſobol-
ni, choć drugi ledwie miał ſwoię wioſkę; rzekł ow godny Se-
nator do X. Kápelláná: że gdyby Anioł Boży ten ryśi, ſobo⸗
li kołnierz śćiſnął: krewby, łzy ubogich ludźi z niego płynę⸗
Bover in annal. Cápuc. 1552. ły. *Simon à Baſcio* Kápucyn w Pizaurze mieśćie máiąc Kazá-
nie przećiwko lichwiarzom, iednego z słucháczow ſwoich gdy
uiął zá kray ſzáty y zákręćił, tedy krew z niey wyżął. A pię-
knaż to z krzywdy, z oppreſſyi, krwie ludzkiey, y z tez ſtroić
ſię, *de ſangvine pauperum*? Powiáda Prorok: że káżdy ták u-
Pſ. 108. ſtroiony: *induit maledictionem*; więcey przeklęctwá niż ſzty-
chow kráwieckich, więcey nieſzczęśćia niż ſztuk y káwałkow
w ſukni, więcey czártow przeklętych niż nitek oblogł: *indu⸗*
it maledictionem. *Deut:* 22. Zákazał BOG ludowi ſwemu cho-
dźić w máteryi z wełny y ze lnu robioney: *non induêris ve*
ſtimento, quod ex lana linoq; contextum eſt: á to dla tego: że w
tákiey máteryi ieſt podobieńſtwo nieſzczerośći, obłudy, o-
ſzukánia: że między okrytemi wełniánemi nićiámi táią ſię
ſubtelne lniáne nići. Y mowi *Lyranus*: *Moraliter tali veſte in-*
duitur, qui ſub verbis innocentiæ celat ſubtilitatem malitiæ: mo⸗
rálnie w tákiey ſukni chodźi, kto pod słowámi niewinnośći, tai ſub-
telność złośći. A czy ieden przećiw temu zákázowi, táką ma
ſuknią, nie tylko morálną, ále y máteryálną; z oſzukánia, wy-
Gloſſ. interl. krętow, z ſzábierſtwá, toć ſzpetnie, nábytą: *ex ſubtilitate*
malitiæ. Co *Iob.* 29. w ſpráwiedliwośći: *juſtitiâ indutus*: to nie-
Ezech: 18. ieden chodźi w nieſpráwiedliwośći: *In injuſtitia quam operatus*
Gaſp Knitt. Dom. Sexag Con. I. *eſt.* Iák to ow niegdy (o bogday nigdy!) ſędźia, ktorego
wdową uboga nie mogąc ſię doprośić, áby iey ſpráwę zákoń-
czył: á słyſząc żeby mu ręce dobrze trzebá nálmárowáć:
kupiwſzy oleyku, poſzłá, upádſzy do nog, ręce mu ſmárowá-
łá. Nie

łá. Nie bronił on tego, ále rzekł: tośćie mi Páni náſmárowáli ręce, áczymże ich utrę? przynieśćie mi ieno z kilká łokći (fráncuſkiego) ſukná. Iák to ow Pátron, co mu ukrzywdzony ofiárował wołu, á ukrzywdźićiel piękne futro. Gdy ſpráwy przywołáno, pogląda ukrzywdzony ná ſwego Pátroná, y widząc że ſię nie ma do rzeczy, rzecze mu: á mowże wole; á on odpowiedźiał: nie może mowić, bo mu futro gębę zátkáło. A był kto táki, co wźiąwſzy ſztukę átłáſu, ádámáſzku &c. zámilczał prawdy, przeſpał Boſkiey y ludzkiey krzywdy, ſpuśćił z terminu Bárábbáſzá, potępił IEZUSA: *judex iniquus?* uſtroiłći ſię ále w przeklęctwo: *Induit maledictionem: Maledictus qui pervertit judicium.* Co náſz Seráficki O. Fránćiſzek S. świeckim ieſzcze będąc, nowiuśinkie, dopiero ſpráwione dał z śiebie ubogiemu ſzáty, to teraz nieſłychána ákcya: *non eſt in tempore hoc.* Ktoby przynamniey tey ſuknie, co ma ná ſobie, udźielił żebrakowi, iák S. Marćin płaſzczá, y to rzadka nowália. żeby kto wiele ſukien maiący, z ubogimi dźielił ſię nimi, *dimidium pauperibus*, nie bárdzo o tym słycháć; choć mowi S. Bázyli: *Nudi eſt tunica, quam in conclavi ſervas:* Dla *ubogiegoć to BOG dał, co maſz nád to: Suknia co ią w ſchowániu podobno mole toczą, pieśń ábo ſtęchliná trawi, ieſt to nagiego*; day mu przynamniey ſtárą, káże BOG: *Cum videris nudum, operi eum.* Aleć niektorym mowi BOG y ſumnienie: (chybá że go nie máią) że pilnieyſze, *opus juſtitiæ, quàm pietatis, dźiło ſpráwiedliwośći niżeli pobożnośći*: pilniey oddáć, zápłáćić, co ſię komu winno, niżeli dáć iałmużnę. A dopieroż pilnieyſze *opus juſtitiæ, quam vanitatis*, dźiło ſpráwiedliwośći niżeli prożnośći. Pilnieyby uczynić reſtytucyą, powroćić cudze, nágrodźić ludźiom krzywdy, popłáćić &c. niż ſuknią ſpráwić: *reddere unicuique, quod ſuum eſt.* A przećię nie ieden, y nie iedná, ubior, ma ná ſobie, długi: *ære alieno gravatur.* by też ſtárych długow nigdy nie popłáćić, y ieſzcze nowych przyrobić, byle ſię de *novo* uſtroić: *æs alienum cogere, modo veſtis ſplendeat.* Częſtokroć máterya ná kredyt wźięta, kráwcowi ſię nie zápłáćiło: *Fit quandoq; ut quis in veſte ſe iactet, quam adhuc ſartori & mercatori debet.* A pięknaż to w cudzem ſię świećić? *turpe eſt corniculæ, plumis non ſuis ſuperbire.* A cnotáż to, z uſzczerbkiem sług, robotnikow, rzemieślnikow, kupcow, z krzywdą śierot, Swiątnic Páńſkich, Duſz w Czyſcu ćierpiących ſzáty ſpráwowáć? Kośćioł odrzeć, áby dzwonicę pokryć, duſzę záfántowáć ſumnienie záwodząc, ażeby ćiáło przybráć: iák Sálomon: *Amicos ſpoliabat ut amicas ornaret?*

Deut. 27.
Dan. 8.
In homil.
Iſ. 58.
Drexel. de Cultu Corp. c. 10. §. 5.
Idem.
Idem.
Emman. Theſ.

C Prov.

Prov. 7. Powiáda Mędrzec; że káwálerowi záſzłá drogę biáłogłowá ubrána po nierządniczu: *Mulier ornatu meretricio.* *Alex. ab Alex. l. 1. Genial. c. 18. & alij.* Piſzą Hiſtorycy, że kiedyś w Rzymie y po inſzych kráiách było práwo, ázeby nierządnice w rożnym od poczćiwych dam chodźiły ſtroiu: *ornatu meretricio.* Tymi czáſy po zárzuceniu wiankow, nie rozeznáć pánny od mężátki y wdowy, á dopieroż niepoczćiwą od poczćiwey w iednákowym ſtroiu, á iáko rozeznáć? Gdy pytam, co u Rzymian y inſzych, był zá ſtroy nierządniczy? aż mi powiáda *Cornelius à Lap.* że ſzáty (iákie y w Polſce nie raz bywáły: á bogday nigdy nie bywáły) ták wykroione, iż pierśi do poł widáć. *Clemens Alexandrinus* *L. 2. Pædag. c. 2* piſze: że u Lácedemonczykow nie godźiło ſię w bogátych, delikátnych, wzorzyſtych ſzátách y w złoćie chódźić, tylko nierządnicom. y w Kárthágine nie wiem iák było? ponieważ tameczny Biſkup S. Cypryan mowił: *Ornamentorum ac veſtium inſignia, & lenocinia formarum, nonniſi proſtitutis & impudicis feminis congruunt; & nullarum ferè pretioſior cultus eſt, quam quarum pudor vilis eſt: Ozdob y ſzat znákomitośći, y pieſzczoty urody, ſámym tylko nierządnicom y niewſtydnicom ſą przyzwoite; y żadnych práwie nie ieſt drożſzy ubior, iáko tych, co ich wſtyd podły ieſt.* *Lib. de diſcipl. & habitu Virg.* Wybacz mi S. Biſkupie, że ia ná Krolewſkie, Xiążęce, Senatorſkie, Páńſkie Dámy tey cenſury nie będę exekutorem; bo tym ſtan ich y kondycya przyſtoynieyſze nád inſzych mieć każe odźienie. námieniam tylko rácyą twoię: *Idem ibid.* *że ſerico & purpura indutæ, Chriſtum ſincerè induere non poſſunt: Wiedwab y w purpurę obleczone, Chryſtuſa ſzczerze oblec nie mogą.* Aczkolwiek S. Elżbietá Krolewná Węgierſka, Lánsgráffowa Háſſyi y Turyngii: *Sur. & Offic. Brev. 16 Nov.* *Sub cilicij tegmine cæleſtem Sponſum gerebat abſconditum: Pod oſtrą włośiennicą ná gołym ćiele niebieskiego Oblubieńcá utáionego nośiłá; choć ſię według ſtanu ſwego powierzchownie kwoli mężowi ſtroiłá;* żeby iednák ſzczerzey ná ſobie IEZVSA nośiłá, ſkoro owdowiáłá, záraz ſię w Hábit S. Fránćiſzká pokutuiących przebráłá: Námieniam tylko, co mowiſz S. Grzegorzu Papieżu: *Hom. 40. in Evang.* *Nemo veſtimenta præcipua, niſi ad inanem gloriam quærit: Nikt ſię ná ſtroie nie ſádźi, tylko dla prożney chwały:* gdyż tám, gdźie nikt nie widźi, pewnie ſię nie ſtroi. Námieniam tylko, co mowiſz Tertulliánie: *Quid alteri periculo ſumus, quid alteri concupiſcentiam importamus? Y ná coż to komu niebeſpieczeńſtwem ſię ſtáiemy? ná co komu podniete pożądliwośći wnośiemy?* *L. de cultu Fam.* Raz tylko wſtydliwy Pudyk ſwoię Sálomeą uſtroioną záſtał, á ledwie mu do ſtráty BOGV poślubionego czyſtośći kleynotu nie przyſzło! Námieniam tylko, co mowiſz

S. Hiero-

S. Hieronimie: *Si vir vel mulier ſe ornaverit, & vultus hominum ad ſe provocaverit, etſi nullum inde ſequatur damnum, judicium tamen patietur, quia venenum attulit, ſi fuiſſet qui bibiſſet: Iezeli ſię męſczyzná álbo białogłowa uſtroi, y oczy ludzkie ná śiebie obroći, choć z tad żadna nie będzie ſkodá, przećież da BOGV ráchunek, że trućiznę przyniosł, ábo przyniosłá, gdyby był táki coby pił.* Y to nie ieſt cnotá, ſtroić śię dla oká ludzkiego: *ad inanem gloriam*; á popieroż tym umysłem, żeby ſię podobáć, y dáć komu okázyą do złego: *concupiſcentiam importare.* ktora ſię ná tę intencyą ſtroi, tym ſámym nierządniczy ubior (choć nie rożny od inſzych) ná ſobie nośi: *mulier ornatu meretricio.* A z kąd że pomieniona nierządnicá ten ubior miáłá? pewnie ze złey roboty: *de mercedibus meretricis*: ſzáty z niecnoty, z ſproſnośći kleynoty. *Cornelius à Lap.* ná słowá pomienione Mędrcá mowi: *Meretrices ornant ſe ſuper opes & ſtatum*: Nierządnice ſtroią ſię nád fortunę y ſtan. Ieżeli gdźie, tedy w Polſce ten pánuie nierząd: że według słow Károlá V. Ceſárzá: *Inter Principem & Comitem, inter Comitem & Nobilem, inter Nobilem & Civem, inter Civem & colonum nullum diſcrimen, nullaq; differentia.* Ze Senator, Senatorká ſtroi ſię po krolewsku, trzebá też ſzláchćicowi, ſzláchćiance, ſtroić ſię ták iák oni, mieſzczánínowi, mieſzczce, nie ináczey, y proſtemu czáſem chłopitudonowi: nád ſtan, bá y nád fortunę; żeby ſię po páńsku uſtroić, trzebá ná to cáłą ſpendowáć máiętność, rodźićielską y ſwoię pracą zchodźić, coby miáło bydź dźiatkom, to zedrzeć: *Cenſus induta nepotum.* Pátrzćieſz ná iák ſzpetną tácy y tákie przychodzą cenſurę: owe miánowićie: ktore rodźicow doſtátnich, mężow bogátych, poſſeſſyi ſwoiey, intraty nie máią, nic nie robią, nie służą, á przećię ſię ſtroią: *Meretrices ornant ſe ſuper opes & ſtatum.*

Epiſt: ad Nepotian. — *Mich. 1.* — *Conſt. Imp. in reform. polit. c. 9. 10. 11. &c.* — *Vmber Poeta.*

Bogday to ſtroić ſię poczćiwie, iák komu náleży; mieć ſzáty cnotliwe, bez krzywdy BOGA y bliźniego, bez uſzczerbku ſumnienia: *ſine labe.* Lecz máło nátym, względem náwet ćiáłá, á dopieroż względem duſze.

Ovid. 1. de art.

Względem ćiáłá. Nie pomoże by naypięknieyſza ſukniá ſzpetnemu; powiáda S. Bernárd: *Decor qui cum veſte deponitur, veſtis eſt, non veſtiti: Ozdobá ktora ſię z ſzatą zdeymuie, ſzátnia ieſt nie ſzátniego: by nayślicznieyſzą miał, poſtáremu brzytki.* Nie pomoże by naylepſza zle ſię máiącemu, by naymocnieyſza ná zdrowiu słábemu, by naynowſza ſtáremu, by nayćiepleyſza iuż ledwie ćiepłemu. Co piſze *Drexelius de cultu corp. l. 3. c. 9.* o kimśi: że ſobie ſpráwił ſuknią ſámymi z ſzczyglich

Epiſt. 1 3 ad Sophiā Virg. — *Engelgr. par. 1. Dō. 2. Adv.*

głowek káptorkámi z wielką pracą poższywánymi podszytą; co
Owidyusz będąc w tych kráiách ná wygnániu, opisał źimowe
ich odźienie, owe wilczury, kożuchy &c. z ktorych gębę tyl-
ko drugiemu widáć :

3. Trist: El: 10. *Pellibûs hirsutîs arcent mala frigora bracchis,*
Oraq; de toto corpore sola patent:

To więcey flegmy niżeli krwie w sobie máiącemu stárcowi,
nie tylkoby pomieniony stroy, lecz y nayokrytsze futro nie
pomoże: y w ryśiách, sobolách, lisách &c. trzebá mu do pie-
cá, ábo do kominká. 3. *Reg.* 1. Krolewskie, toć pewnie nie lá-
dáiákie száty, á w nich się letni Dawid nie mogł zágrzać: *Cumq;
operiretur vestibus, non calefiebat.* By w naybogátszey y w naymo-
dnieyszey száćie mizerny człowiek: *repletur multîs miseriîs*: nápi-
Ad Eustoch. de Virgin. sał S. Hieronim: *Plerosq; videas armaria stipare vestibus, tuni-
cas mutare quotidie, & tamen tineas non posse evadere*; káżdy ma
swego molá co go gryźie: ieżeli nie złe sumnienie, to bol
Prov: 25. ábo frásunek: *Sicut tinea vestimento & vermis ligno, ita tristitia
viri nocet cordi.* By naystroynieyszy mowić muśi z Iobem:
Iob: 13. *Quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum quod come-
ditur à tinea: Iáko zgniłość mam bydź strawiony, y iáko odźienie
co go mole iedzą.* *Actor.* 12. Vstroił się Herod w kosztowną
szátę ná swoie nieszczęśćie: bo się w nim pod ową szátą ro-
Act. 12. bacy zálęgli, ktorzy go żywo roztoczyli: *Consumptus à ver-
mibus expiravit.* Znádźie się y teraz táki, co go, choć w świe-
żym suknie, w niedáwno spráwionym bławaćie, káncer, ábo
Ovid. śiostrá iego toczy: *malum immedicabile serpens.* Niech wspo-
Horat. 2. c. o. 6. mina Poetá Mársá w dyámentowey sukni: *Martem tunicâ tectum
adamantina. choć ná kim prześwietna od złotá y drogich kámieni
Ps. 143. suknia,* przećię on proch y ćień: *vanitati similis.* Vzbroił się
3. Reg. 17. Goliat od stop do głowy, á przećię go kámyk Dawidow ná-
mácał y zábił: *infixus in fronte ejus.* Niech wspomina *Rober-
in c. 3. sap. sect. 33. tus Holcot*: że *Papa Alexander habuit vestimentum quoddam de
pilis Salamandræ, quod quidem vestimentum quando ablui debuit,
non lavabatur in aqua, sed proiciebatur in ignem, & non combure-
batur, sed fulgentius reddebatur: Papież Alexánder miał sukienkę
z śierći sálámándrzey, ktorą to sukienkę, gdy się zábrukáłá, nie w
wodźie práno, ále w ogień wrzucáno, á nie zgorzáłá, ále się świe-
tnieysza stawáłá.* Y w tákiey sukni niktby z nas iść w ogień
nie chćiał, wiedząc że choćby się nie spaliło odźienie, spalił-
Is. 9. by się odźiany: *Quasi esca ignis.* Ták się dobrze, stroynego bo-
gaczá, iák y nágiego łázárzá, ták się w żeleźie husárzá iák y
pieszego hołotę biedá y nieszczęśćie imie, á dopieroż śmierć:

Omnibus

Omnibus obſcuras inicit illa manus. Izráelitowie gdy ſzli z niewoli *Ovid. 3. amor. 8.*
Egiptſkiey: BOG tę ich ſzátom dał cnotę, że przez 40. lat *Deut 8.v.4.*
owey drogi, naymniey ſię im nie pſowáły y nie ſtárzáły,
choć uſtáwicznie w drodze, y podobno w czym chodźić w
tym ſpáć. y coż po tym? kiedy w tych nieſkáźitelnych ſzá-
tách, węże oguiſte y rożne plagi Boſkie tychże Izraelitow
porażáły: ták dálece, że żaden z tych, co w Egiptćie zro-
śli, do źiemie obiecáney (oprocz Iozuego y Kálebá) żywo
nie doſzedł, á to dla tego, że w dobrym odźieniu nic do-
brego ludźie; *niedowiárkowie, ſzemrácze, buntownicy, roſpuſtni-
cy, bałwochwalcy: Cohors infida, moleſta, rebellis, perfida, dira, fe-* *Quint. de Iudeis*
rox, periura, ſuperba. Zá nic, z tego tylko cnotliwa ſukniá, że
bez grzechu nábyta! naylepſza táka, co y bez grzechu ná-
byta: y gátunek w niey, kolor, kroy, ſámá cnotá: *proxima* *Archithren.*
Dis virtus. Cnotá gátunku dobrego: w prawdźiwey wie-
rze, z miłośći Boſkiey y bliźniego pochodząca; dychtowna:
to ieſt, uśilna y gruntowna; mocna: to ieſt, ſtáteczna y trwá-
ła: *usq; in finem.* Cnotá koloru pięknego, iáko mowi *Liranus*: *Matt. 10.*
exterioris converſationis, in qua maturitas & honeſtas: powierz- *in Thren. 4.*
chowney konwerſacyi, w ktorey ſtáteczność y poczćiwość.
Dyogenes widząc młodźiáná na słowá nieprzyſtoyne wſty-
dem zápłonionego, rzekł: *Bono animo eſto fili: iſtiusmodi eſt* *Laert. in vita eius.*
virtutis tinctura: Nie fráſuy ſię ſynu: táka to ieſt cnoty fárbá.
Kroy cnoty naylepſzy: ná tę modę żyć, czynić y mowić, co
Chryſtus; to ieſt: ná tę intencyą; dla chwały ſámego BOGA,
bydź pokorny, ćierpliwy, prácowity, dobroczynny &c. iáko
życzył S. Páweł, piſząc: *Imitatores mei eſtote, & obſervate eos* *Philip. 3.*
qui ita ambulant, ſicut habetis formam noſtram: Náśládowcámi
mymi bądźćie, y zápátruyćie ſię ná tych; ktorzy ták chodzą,
iáko maćie kſztałt (iákoby to kroy) náſz.

Stánie cnotá zá wyborną ſuknią: bo iáko ſukniá pokry-
wa nágość, zásłánia y broni od źimná, ogorzeliny, wiátru,
deſzczu, śniegu; gdy gruba y nábita, broni od uderzonego,
á czáſem y od ćiętego rázu: y nád to, gdy piękna, człowie-
ká zdobi: *protegit & ornat.* ták cnota: pokrywa. Poki pier-
wśi Rodźicy náśi nie zgrzeſzyli, nágo chodźili, á przećię ſię
nie wſtydźili: *& non erubeſcebant*: że ieſzcze nic tákowego, *Gen. 2.*
coby ich nie zdobiło, nie zrobili: niewinnośćią ſię, lepiey niż
ſuknem, máteryą, płotnem, ábo czym, pokrywáli: *Nudi ve-* *Bened. Fernandius in*
ſtibus, ſed amicti puritate & innocentia, æmuli Angelorum viſeban- *c. 2. Gen.*
tur. Miłość chrześćiáńſka, (lubo ogołaca tego, co nágich *ſect. 18.*
przyodźiewa) przyodźiwek iednák y pośiłek ubogim dáiące-

Prov. 10. go pokrywa, pokrywa grzechy iego: *Vniverſa delicta operit charitas.* Cnota zdobi: *Crates* Philozoph mawiał: *Ornamentum eſt id quod ornat. Ornat autem quod honeſtiorem facit: talem vero præſtat non aurum, non ſmaragdus, non coccus, ſed quæcunq; gravitatis, moderationis & pudoris ſpecimen exhibent: To ieſt ozdoba co zdobi. Zdobi záś, co kogo uczćiwſzym czyni: á czyni tákim nie złoto, nie drogi kámień, nie kármázyn, ále cokolwiek powagi, pomiárkowánia y wſtydu przykłádnośći dodáie.* Głupi świát z ſzat człowieká ſzácuie, iák go widźi, ták go piſze: *bene veſtitum ſtultum putat eſſe peritum. Veſtes non homines honorat.* Doznał tego Philozoph: że go w podłym odźieniu puśćić do Monárchy niechćiano; ſkoro w piękney ſukni przyſzedł, záraz go puſzczono. A więc też ſtánąwſzy przed Pánem, owę ſuknią, kłániáiąc ſię iey, cáłował; ſpytány czemu ták? odpowiedźiał: *Honorantem me honoro. Quia quod virtus non potuit, veſtis obtinuit: Czczę tę, ktora mnie uczćiłá. Bo co cnotá nie mogłá, ſzátá otrzymálá.* Doznał *Ioannes à Lignano I. C.* ten wezwány ná weſele, że przyſzedł nie bárdzo ſtroyny, y ná końcu też poſadzony. Ledwo co, kazáwſzy ſobie z domu bogátą ſuknią przynieść, y przebrał ſię: áż on ná przednie mieyſce záproſzony; zewlokſzy owę ſuknią, położył gdźie miał śiedźieć, y odſzedł mowiąc: *Veſtem honoraſtis, veſtem habetote: Szátęśćie uczćili, ſzátę mieyćie.* Nie ták u tych co ſię ná ludźiach znáią: człowiek u nich ſuknią, nie ſuknia człowieká zdobi: *Illuſtris veſtimenta ſua illuſtrat, ac eis ſplendorem impertit;* cnotę nie ſzátę ſzánuią. A dopieroż BOG. Mowi S. Hieronim: *Vis ſcire quales quærat Dominus ornatus? habeto iuſtitiam, temperantiam, prudentiam, fortitudinem: Chceſz wiedźieć tákich BOG upátruie ſtroiow? miey ſpráwiedliwość, wſtrzemięźliwość, roſtropność, męſtwo.* Ieżeli kogoś w Ewángelij, potkáłá konfuzya, że ná godách nie miał ſzáty godowey: to trzebá wiedźieć, że nie dla tego, iż nie miał ſuknie powierzchowney, ále iż nie miał cnoty miłośći: *Non ornatus charitate: (S. Anſel:) non indutus viſcera miſerationum;* człowiek ládáiáki nie oblogł ſię w inſzą ſkorę: *non mutaverat proprios mores;* nie miał odźieży z cnot y dobrych uczynkow udźianey; *virtutibûs & bonîs operibûs contextam;* o ktorey powiáda S. Bonáwenturá: że *melius veſtit quam purpura vel aurum: lepiey okrywa człowieká niż purpurá albo złoto;* nie przybrał ſię według náuki S. Auguſtyná mowiącego: *Non affectemus veſtibûs placere, ſed moribûs: Nie prágniymy ſzátámi ſię podobáć, ále obyczáiámi.* Stánie cnotá, nie tylko zá zasłonę od źimná, upału &c. ále też zá poufáłą zbroię, y zá pewną fortecę:

Hic

[Margin notes: Stob. ſer. 32. apud Lagiū. — Garner. Anonym. — Innoc. Pp. l. 2. de Contempt. mun. — Vidus Pancirola l. C. l. de Iur. conſult. — Carthag. l. 8. de Trãſigur. D. hom. 9. apud Alvar. t. 2. l. 3. 1. c. 1. — Thophilact. Origen. — Ianſen. ſer. 3. Dõ. 16. poſt Pent. — In Reg. to 1.]

Hic murus aheneus *Horat.*
Nil conſcire ſibi, nullâ palleſcere culpâ.

Ze S. Wácław w nayćięższe mrozy lekko odźiany y boſo Kośćioły obchodząc nie uźiąbł, y owſzem ták miał doſtátek ćiepłá, że ſię, wſtępuiący w iego ślády, rozgrzewáli; że troie Pácholąt w piecu Bábilońſkim, y ták wielu Swiętych w ogniu będąc, nie zgorzeli: w morze, ábo w rzekę, lub w ieżioro wrzuceni, niektorzy nie utonęli. Ze ſię S. Pántáleoná, S. Tyemo oná y inſzych wielu, miecz nie iął: że S. Cecyli śćiąć miecz nie mogł; że kiedy S. Thyrſá tyran kazał piłą ná poły przerznąć: dźiewięć godźin káći ſię mordowáli, á y iednego włoſká przerznąć ná głowie Swiętego nie mogli; że kiedy S. Károlá Borromeuſzá poſtrzelono, ogniſta kulá między plecy go uderzywſzy naymniey nie zrániłá, znák tylko ná rokiećie zoſtáwiłá; że S. Dominikowi, rzucony ná niego potężny kámień nic nie uczynił; że wielu inſzych Swiętych Páńſkich kátowſkie inſtrumentá, tyráńſkie orężá nie ráźiły, á ieżeli ráźiły, tedy nie zábiły: *Quovis fortiores ictu*: cnotá nie dopuśćiłá: *diræ non timens arma necis.* że S. Márćin bezbronny: krzyż tylko ná ſię włożywſzy, przez nieprzyiaćielſki przebił ſię oboz, á ſzwánku żadnego nie odniosł: cnotá ſpráwiłá. Ze Moyżeſz, y ták nie ieden, poki żył, nie czytamy, żeby kiedy chorował. Ze S. Bernárd, y ták nie ieden, nigdy ſię nie fráſował. że káżdy práwie boiący ſię BOGA, niczego ſię ná świećie, oprocz grzechu, nie bał. Ze S. Páweł pierwſzy Puſtelnik o chlebie, pálmowym owocu, y o wodźie ſtá trzynaſtu lat dożył: cnotá przy łáſce Bożey dokazáłá: *Promiſſionem habens vitæ, quæ nunc eſt, & futuræ.* Y dla tegoć Swięći Páńſcy im ſię bárdźiey w cnoty fundowáli, tym mniey o ſtroy powierzchowny dbáli: tym ſámym ozdobni, że ná wzgárdę świátu nieſtroyni; iák mowi S. Ambroży: *Neglecta decoris cura plus placet, & hoc ipſu quod nos non ornamus, ornatus eſt.* zá frálzki ádámáſzki, y karázye &c. zá nic mieli: bo wiedźieli, że cnotá zá prawdźiwy á naylepſzy ſtánie przyodźiewek: *Protegit & ornat.* Ze wſtyd przyrodzony nie dopuśći rozumnemu człowiekowi ták chodźić iák go mátká urodźiłá: *nudus egreſſus ex utero matris*; y w cudzych gorących kráiách, choć wodkámi, oleykámi po ćiele floryzowáni, perłámi y drogimi kámieńmi ſádzeni ludźie, przećię áby po częśći bydź pokryći muſzą: *Vt non appareat confuſio nuditatis.* Ták wzgárdźićiele świátá żeby nágo nie chodźili, przyięli przyodźiewek ćieleſny, ále bárdzo podły. Eliaſz Prorok w kośmátym wełniaku, czyli w włośiáney ſitárce iáko ſátyr: *Vir piloſus.* S. Ian Chrzćićiel w mizernym z wielbłądźiey śierći odźieniu: *veſtitus*

Petraſc. 48 in mir. cōp.
Bolland 28. Ian.
ex libel. mirabil. Romæ
Langius.
Lyræus in apophs. S. Ign 4.
1. Tim 4.
L 1. de Virg.
Apoc. 3.
4. Reg. 1.
Marc 1.

Ximen.l.2.de vitaChr.c.47 *tus pilis cameli.* Nayświętſza Mátká (iák miał S. Grzegorz Tu-
rońſki obiáwienie) ſzaty miáłá z naypodleyſzey wełny, tego
koloru, co owce ná ſobie nośiły: *è vilißima lana nullo infecta
colore.* Sąm Pan IEZVS co miał ſukienkę, rękámi iey máćie-
rzyńſkiemi robioną, to byłá proſta, uboga: *Qua Galilæorũ pauperes
utuntur.* S. Páweł pierwſzy Puſtelnik, miał ſuknią grubą y
twárdą, ná kſztałt kolzałki, rogoży, ábo koſzá, z liśćia pálmo-
wego uplećioną. á S. Antoni tákże Puſtelnik, wźiąwſzy ią zá
puśćiznę po śmierći Páwłowey, chował ią ſobie od Swiętá: ná
Wielkanoc y ná Swiątki zá oſobliwy wdźiewał ią ſpecyał. Inni
Sługzy Boſcy w oſtrych włośiennicách, w grubych worách, w ko
Hebr. 11. żuchách, w kożich futrách: *in melotis in pellibus caprinis.* A te gru-
bizny y oſtrośći cnoćie ich nie ſzkodźiły: złotem było miſty-
czne złoto, choć w zgrzebnym worku; kleynot kleynotem, choć
w nędzney łáchmánie; iáśniáło słońce, choćiaż nie ubráne. te
ſáme martwiące bárdźiey niż pokrywáiące gunie bogátą ſtáły
ſię máteryą chwały: *Neglecta decoris cura, ornatus eſt.* Máią
teraz honor, że ich drogo ſzácuią, zá relikwie chowáią, w
śrebro, złoto, w drogie kámienie opráwuią. A pátrzćie co
ich zá cnotá? Płaſzcz Eliaſzow byłá to Elizeuſzowi ná urząd
4. Reg. 2. Prorocki inweſtyturá; płaſzcz cudotworny: że nim uderzo-
na rzeká, iákoby ná dwoie przećięta, ſuche prześćie ſámemu
Eliaſzowi, á potym Elizeuſzowi uczyniłá. Sukienká P. IEZV-
SOWA z tym Pánem rosłá: tylko ſię iey kráiu dotchnęłá bia-
łagłowá krwáwą niemoc ćierpiaca, záraz ozdrowiáłá. S. Pá-
Act. 19. włá Apoſtołá przepaſki y chuſtki, chorych uzdrawiáły, opętá-
Ioã. Diac. in vit. S. Greg. nych od czártowſtwá uwalniáły. Száty S. Iáná Ewángeliſty,
oprocz inſzych cudownych ſkutkow, y ten z śiebie wydáią:
że pod czás wielkich ſuſzy przed Kośćioł wynieśione y wy-
trzepáne, pożądány deſzcz: pod czás zbytnich deſzczow po-
Lipellous in vita: godę przynoſzą. Sukienká S. Idźiego, ná chorego człowieká
Ioan: Colgan. wdźiána, záraz go uzdrowiłá. Z ſzat S. Gállá Opátá, ubogi
in vita. ieden káleká do należytego zdrowia przyſzedł. Sukniá S. Fi-
Boziu in ſig lippá Benicyuſzá, trędowátemu dána, od trądu go oczyśćiłá.
gn: Gul: l. 15. Wodá w ktorey ſukienkę S. Iánuaryi Pánny piorą, ná wſzelkie
c. 12. niemocy pomocna. Włośiennicá S. Theodozyuſzá Opátá Qui-
Rader. in vita. rykowi wſchodniego Páńſtwá Hetmánowi zá ták dobrą ſtáłá
zbroię, że ią ná ſobie máiąc w ſtráſzney bitwie żadnego ſzwán-
ku nie doſtał, y chwalebne otrzymał zwyćięſtwo. Welum
Pallad. in hiſt. Swiętey Agáty ogniowe támuie y gáśi pożary. Száty w kto-
Laus c. 52. rych chodźił S. Apollonius Opát, przez czterdźieśći lat: á w
S. Ephrem: de eodem. ktorych chodźił S. Abráhám Puſtelnik, przez pięćdźieśiąt lat,
nay-

naymniey śię nie ſtárzáły. Sukno, w ktore było uwinione ćiáło S. Albáná Męczenniká, przez trzyſtá pięćdźieśiąt lat, nie tylko śię nie zepſuło, ále áni zblákowáło. W ogniu, śiłáby wyliczáć, iáko ſzáty Swiętych Páńſkich były, á przećię śię nie ſpaliły. Futro S. Moedoká Biſkupá będąc w wodźie naymniey śię nie zmáczáło. S. Ráymund *de Pennáfort* przez morze ná płáſzczu; S. Iácek przez wisłę ná kápie Zákonney przepłynął. Wielka cnotá odźienia, z tąd nieoſzácowánego: *non propter valorem materiæ, ſed propter pretium virtutis.* Cnotá odźienia nie z odźienia, ále z tego kto w nim chodźił, ábo kto go robił, *ex opere operantis*; że Swięty, BOGV miły: y w ręku iego niewinnych od BOGA ubłogosłáwione, zá dotykániem niezmázánego, umartwionego ćiáłá iego od BOGA poświęcone ſzáty, tey nábyły mocy: *Ex virtute virtutem.* *Sur. 22. Iun.* *in vita.* *Carthag: de Paſ Chr art. hom. 22.*

A możeſz bydź większa ktorey ſzáty cnotá nád cnotę SZKAPLERZA Swiętego? ktory według powieśći ſámey Stolice mądrośći: *Eſt ſignum ſalutis, ſalus in periculis: Ieſt znákiem zbáwienia, zbáwieniem w niebeſpieczeńſtwách.* Doznał tego pewny młodźian z Pádwie, ten w wielkie zbrodnie zábrnąwſzy, ná perſwázyą OO. Kármelitow wpiſał śię w ich Bráctwo, przyiął SZKAPLERZ S. iednákże nie mogąc znieść ſrogiego zgryzu ſumnienia, wpadł w roſpácz, y zábić śię umyślił. Co áżeby wykonał, zámknąwſzy śię w oſobnośći, zrućił z śiebie ſuknie, w koſzuli tylko y w Szkáplerzu zoſtał. Vderzy z wielką śiłą w ſerce: á oto puynał o Szkáplerz śię zátámował; uderzy drugi raz, puynał śię ná końcu zágiął: uderzy trzeći raz: puynał śię w páłąk zwinął. Co widząc ow deſperat, upámiętał śię, y uznał: że go Nayświętſza MATKA Sukienką ſwoią od zguby broni: y przeto ſkruſzony do ſpowiedźi poſzedł, wyznał ten ſzkárádny ſwoy wyſtępek, wyſpowiádał śię wſzytkich inſzych grzechow, y żywotá poprawił. Doznał Roku 1622. ieden sługá co zgubił płaſzcz páńſki; że mu go ſtáwić koniecznie kazáno, ábo z zasług zápłáćić: tedy niebaczny człowiek, udał śię w tey okázyi do czártá przeklętego, áżeby mu przywrośił zgubę, duſzę mu ſwoię zá to ofiárował. Przybył nieprzyiaćiel duſzny w poſtáći ludzkiey, y kazał mu nád morze wyniść: gdźie mu śię w wodźie ná głębi pokazał, ow płáſzcz prezentuiąc, po ktory żeby był owże sługa pobrnął, zewlokł śię z ſzat, y gdy Szkáplerz, ktory miał ná ſobie chćiał zrućić, Pánná ziáwiwſzy śię po Kármelitáńſku ubrána, z tyłu go zá ręce uchwyćiłá, mowiąc: Synu, zła ieſt y bezecna odwagá twoiá. Gdybyś nie był pod przykryćiem Szká- *Iungen. Exhort 11. de ſcopul.* *Iung. exh. 14.*

 plerzá

plerzá mego, á zá tym pod obroną moią: tedyby ćię morze zátopiwszy do piekłá przepłáwiło. Záłuy raczey zá grzechy, idź do spowiedźi, popraw żywotá, BOGV służ y mnie też. Vsłuchał márnotrawny syn Mátki miłośierdźia; szczęśliwy że
Thes. Carm. fol. 149. nie zginął. Doznáłá Neápolitánká iedná, w nieznośnych ćielesnych pokusách pokazał się iey czárt przeklęty, wźiąwszy ná się postáć urodźiwego káwálerá, y z nią się w konwersácyą wdawał. Oná iednák ná sámym plácu, porády z Kármelu, wotá do Nayświętszey MATKI wysłáwszy, szukáłá, choć ieszcze w Bráctwo nie wpisána. Przybyłá Vćieczká grzesznych, y rzekłá iey: Corko, weźmiy ná się Szkáplerz moy y wpisz się w to Bráctwo, á będźiesz uwolniona. Ták się stáło: y złe swe-
Laur. Chry. Jos. fol. 595. go skutku nie otrzymáło. Doznáłá Pánienká Kolońska opętána, skoro w Szkáplerz S. obleczona, záraz poćieszona: po-
Cypr. de S. M. ki tey Sukienki Nayświętszey MATKI zdeymowáć z śiebie nie
Idem f. 596. przestáłá, poty się w nię czárt powracał. Doznał Roku 1628. pewny dla swoich excessow ná śmierć skazány; ná ktorą przed Kápłánem Zakonu Kármelitáńskiego gdy się wyspowiádał, duchownie od owego Spowiedniká uzbroiony został, to iest, w Szkáplerz S. obleczony. Więc gdy go kát ná podwoynym á no-
Cypr. d. S. Mar. in Thes. Carm. wym y mocnym postronku obieśił, tedy się urwał, y upadł z wysokiey szubienice ná kámienie, á naymniey się nie stłukł, z podźiwieniem wszytkich, y dla owego cudu żyćiem dárowány. Doználi tonący: Szláchetny Mąż *de Vallerieu*, wpadł trá-
Raynaud. apud Engel. p. S. Elia. funkiem w głęboką rzekę; y w wodźie przez niemáłą chwilę był, á nie tylko nie utonął, ále też naymniey się nie umaczał, wody y krople nie połknął, á to zá protekcyą tey Mátki, ktorey Szkáplerz ná sobie miał, Roku 1633. Pan *de Montigni*, jádąc łodźią do Tolonu nádmorskiego miástá, gdy zá powstániem nawáłnośći przewoznicy potonęli, on y pływáć nie umieiący, przećięż śmierći uszedł, zá wezwániem Nayświętszey MATKI, ktorey ná sobie miał Sukienkę. Pan *de Mesnil:* prze-
Idem. ieżdżáiąc w brod rzekę, tráfił ná przepáść, wpadł y z koniem, y był tám kwádráns godźiny; iednákże w momenćie nád rzeką się obaczył; y nie mogł się wydźiwić, iák się z owego strásznego dołu, y ktorędy ná brzeg dostał. To mu tylko przyszło ná pámięć: że mu w owey toni rátunkiem byłá Naysw: MATKA, ktorey Szkáplerz ná sobie nośił, y ktorey tonąc sercem vżywał. Doználi w ogniu będący. Roku 1639. niedá-
Raynaud. leko Páryżá, gdy strásznie gorzáło, ogień do Klasztoru Páńieńskiego zbliżáiący, zá wrzuceniem Szkáplerzá, ugásł; á ow Szkáplerz potym cáły y nienáruszony ználeźiony. Nád to

pobożna

pobożna białogłowá máiąca ná sobie Szkáplerz, gdy ią w domu palącym się ogień ogárnął, byłá w nim przez pułgodźiny w iedney tylko koszuli. wyrwána z támtąd, á y włos iey ná głowie nie zgorzał, y koszulá, ná ktorey był Szkáplerz od ognia nie nárusżona. Doználi niezliczeni práwie żołnierze Kátholiccy w Szkáplerzu będący: o ktory kule plászczyły się, kopije się kruszyły, strzáły się odbijáły &c. Doznał pewny Hiszpan, (o ktorym *Iongen.*) Miał intencyą wpiśáć się w Szkáplerz, ále to w odwłokę poszło. A więc nocy iedney wźięłá go álterácya, lękánie iákieś nieznośne. Pobudźił domowych, kazał záświećić; ále to nie pomogło: co raz to większy strách y ućisk ná serce. Tedy weyrzáwszy w niebo wezwał Nayświętszey MATKI ná rátunek: y przyszłá mu ná myśl odwleczona intencya. Dla czego mocno postánowił, iák nayprędzey będźie można, przyiąć Szkáplerz S. Ledwo to postánowienie uczynił, záraz go wszelka troskliwość y trwogá opuśćiłá. Názáiutrz uczynił zádosyc obietnicy swoiey, w czternaśćie dni potym śmiertelnie záchorzáwszy, wielce się ćieszył, że się dostał w kompuc Bráći Szkáplerzá Swiętego, y inszych do tego záchęcał, y powiádał: Wielki to iest fawor, ktory BOGARODZICA swoim Bráći w tym ostátnim terminie pokázuie; w tym nayćięższym niebespieczeństwie wielce ich rátuie. Trzećiego dniá z należytą dyspozycyą szczęśliwie świát ten skończył. A dosyć ná tym sámym, co Nayśw: MATKA S. Szymonowi Stokcyuszowi Szkáplerz dáiąc mowiłá: że kto w tey Sukience umrze, wiecznego nie ućierpi ogniá. Dosyć to Przywileiu, co Naywyżśi Biskupi, Ian XXII. Alexánder V. przyználi: że kto z Bráći ábo z Siostr Szkáplerzá S. do Czyśćá się dostánie, w pierwszą záraz po śmierći iego Sobotę Nayświętsza MATKA z támtąd go wybáwia. *Exhort. 16. de Scapul.*

A nie dźiw że ták wielka tey Sukienki cnotá: bo to robotá Nayświętszey MATKI: tey Páni, ktora w żyćiu swoim nigdy dármo chlebá nie iádłá: *Panem otiosa non comedit.* Co wieku ninieyszego świátowe Dámy przed proznośćią y próżnowániem czásu do roboty nie máią; nie znáią się do swoiey powinnośći, do ktorey ie BOG w pierwszey obowiązał Rodźićielce. że mężá swego Adámá iákoby odárłá, gdy do strácenia sukienki niewinnośći przywiodłá: y to mu odrabiáć, przyodźiewáć go muśiáłá: kądźiel prząść, płotno, sukno, ábo tym co podobnego robić: *Prima sapiens Eva texens vestes sensibiles propter Adam quem denudavit: ipsi enim datus est hic labor, quoniam per ipsam nuditas inventa est.* Do tey powinnośći upominał *Prov. 31.* *S. Epiph.*

 minał

minał Hieronim S. Demetryádę, piſząc do niey: *Habeto lanam ſemper in manibus, vel ſtaminis pollice fila ducito.* Vpominał Lætę: żeby corkę ſwoię do kądźiele ápplikowáłá: *Diſcat & lanam facere, tenere colum, rotare fuſum, & ſtamina pollicere ducere.* (*de inſtit. filiæ.*)
Applikował Károl wielki Ceſarz corki ſwoie do wrzećioná, igły, krośienek &c. y mowił: iż dla tego; naprzod żeby nie proznowáły; á druga, gdyby naprzykład do uboſtwá, przez odmienność fortuny przyſzły: żeby miáły ſpoſob do przyſtoynego pożywienia. Nie wſtydźiły ſię tey funkcyi godne Dámy. (*Eginhardus in vita Caroli M.*) W Piſmie S. Páni Tobiaſzowa: *Ibat quotidie ad opus textrinum.* (*Tob. 2.*) W Hiſtoryách wyżey pomieniona S. Elzbietá Krolewná Węgierſka, z máiętnośći wſzytkich wyzutá, z dźieśiąći pálcy ſwoich y śiebie y ubogich przyodźiewáłá, Kośćioły zdobiłá. Tánáquil, Arete, y inſze Krolowe, Lukrecya, y inſze Senátorki kądźiel prządáły. (*Tiraquell. lege 10. connub. n. 38. &c.*) Penelope wielkiego Vliſeſsa żoná płotno rabiáłá. Alexánder wielki przed Syſygámbą mátką Dáryuſzá Krolá Perſkiego mowił: *Hanc veſtem qua indutus ſum, ſororum non ſolum donum, ſed etiam opus vides: Tę ſuknią co ná mnie widźiſz, śioſtr to moich nie tylko dár, ále też y robotá.* (*Curt. l. 5.*) Herodotus *in Calliope* piſze: *Xerxem regem regum, ab Ameſtri uxore donatum amiculo, quod ipſa texuerat.* (*Plut.*) Auguſt Ceſarz z trudná wdźiał co ná ſię, czegoby żoná iego, śioſtrá y corká nie robiły. Y owá u Mędrcá Heroiná nieládá robotnicá: *operata conſilio manuum ſuarum.* Ręce iey nie do kláwiátury, y ſmyczká, (áczkolwiek y to nie wádźi) nie do piorká (áczkolwiek y to potrzebna umieć, byle nie do káwálerow) nie do kart y koſtek, ále do prace wpráwne były: iák czyta *Cornelius à Lap: Manus ejus juxta voluntatem ejus operatæ ſunt, ita ut tam promptæ forent ad opus, quàm voluntas, perinde ac ſi eis voluntas ineſſet.* Vatablus czyta: *Operata eſt in beneplacito manuum ſuarum.* Tigurina: *Operata cum voluptate manibus ſuis*: robiłá z wielką chęćią, upodobánie w robo̊ćie miáłá, do prace iák ná gody, ábo rekreácyą ochotna byłá. A coż robiłá? oto kądźiel mocno prządłá. *Manum ſuam miſit ad fortia, & digiti ejus apprehenderunt fuſum.* Hebreyczyk czyta: *Manum ſuam miſit ad verticulum, & volæ ejus apprehenderunt colum.* Y nie ſzpećiło iey to, y owſzem ią zdobiło: *Manum ſuam miſit ad recta, ad honeſta & decentia. Hæc enim eſt decentiſſima atque honeſtiſſima ingenuarum fæminarum exercitatio.* (*Salazar.* *Septuaginta.*) Błogo iey to, bo pożyteczno było: *Cubitos ſuos extendit ad utilia.* Co nie kupić to nie kupić. á nádewſzytko, proznowánia (ktore náſz Seráficki Oćiec duſznym nieprzyiaćielem zowie) robotą ſię uchronić, według náuki S. Hieronimá:

Facito

Facito aliquid operis, ut te semper diabolus occupatum inveniat. Ep. 4.
Nie reflektuią się ná to teráźnieyszego wieku Ichmośćie: száty drzeć, psowáć, á nie robić umieią. Przędą sobie fántázyą: kręcą, motáią rodźicámi, mężámi: szyią do sercá nie iednemu złośliwemi ięzykámi: wzorki z ludźi wybieráią &c. á kądźiele, wrzećioná, igły, wstydzą się y nie umieią wźiąć w ręce: *non usum habentes.* Nayświętsza MATKA niebá y źiemie Krolowa, á ták nie pyszna, y owszem w głębokiey usundowána pokorze, nie wstydźiłá się: nieprzyiaćiołká prożnowánia, nie leniłá się robić: *Operata consilio manuum suarum:* tá właśnie (według interpretácyi Doktorow SS.) przez Mędrcá opisána Páni: *Mulier fortis, cujus pretium procul & de ultimis finibus, quod est Christus de sinu DEI Patris.* Powiáda S. Epiphaniusz, że byłá umieiętna, nie tylko w Piśmie S. ále też y w ręczney roboćie: prząść, szyć, płotno, y rożne iedwabne y wełniáne rzeczy robić umiáłá: *Erat docilis & amans doctrinam, & non solùm in sacris Literis, sed etiam in lana & lino, serico & bysso laborabat:* co umiáłá to robiłá: *Opus manuum ejus erat, lanæ, lini, & serici;* owá sukienká cáłodźiana Páná Iezusowá, wszákże to iey byłá robotá. *Vela* y rożne ápparáty do Kośćiołá robić, iey to byłá zábáwá; o czym nápisał *Mantuanus:* S. Bernard. Sen. to 1. ser. 52. in Vita Virg. S. Ansel l. de vit. v Euthi. in c. 27 Mat. L. 1. Parthē.

Nunc lanam pingebat acu, nunc pensa trahebat
Serica, & immissis per licia pendula filis,
Vela Sacerdotum sacros texebat in usus.

Toć pewnie y Szkáplerz, iey to ręku dźiło. A z czego zrobiony? Rzeczećie, iák iest prawdá: że z prostey wełny zrobiłá tę Sukienkę, Tá, ktora się w bogátych y delikátnych máteryách nie kocháłá y nie nośiłá; ná proste odźienie o wełnę się y o len stáráłá: *Quæsivit lanam & linum.* Lecz uważćie AA. co w tey wełnie zá cnotá, co z większego tylko odemnie wyrážona! w tey cnoćie, co zá śliczna mistyczna wełná! Wiádomo wszytkim, że P. IEZVS zowie się Báránek Boży, ktory gládźi grzechy świátá: MARYA tákże zowie się Owieczká nayniewinnieysza: *Ovis innocentissima.* Wełná w Piśmie Bożym, według Berchoryuszá: *Corporis castitatem, morum honestatem, cordis puritatem* według Wielebnego Bedy, znáczy: *pietatis & simplicitatis opera, quæ proximis impendimus:* uczynki pobożnośći y szczerośći. Więc względem P. IEZVSA, mowi S. Epiphániusz: *MARIÆ datum est à DEO, ut pepererit nobis Agnum & Ovem, & ex gloria ipsius Agni atq; Ovis factum est nobis, velut ex vellere, in sapientia per virtutem ipsius, indumentum incorruptibilitatis: MARYI dáno iest od BOGA, że nam porodźiłá Báránká, á* Iob. 1. Bern. de Bust. ser. 2. de assim. V. S. Prov. 3. in vit. V. l. 3.

F z chwa-

z chwały tego Báránká, iáko z wełny, zrobione nam, w mądrośći, przez moc iego, odźienie nieskáźitelnośći. Względem Nayświętszey MATKI, powiáda *Iacobus de Voragine:* że to ieſt *Ovis Christi præcipua, quæ nos ſuis meritis induit & calefacit: Owieczká Chrystuſowá oſobliwa, ktora nas ſwoimi záſługámi odźiewa y ogrzewa.* Z ták tedy śliczney y koſztowney wełny náprzędłá nam Nayświętſza MARYA Pánná: *operata conſilio manuum ſuarum.* Zwyczáynie prządká w lewey ręce ma kądźiel, á w práwey wrzećiono: ná co Hugo Kárdynał konceptuie: że (*per ſiniſtram temporalia, per dexteram ſpiritualia ſignificantur. per colum vita temporalis, per fuſum intentio boni operis &c. Lewa ręká znáczy doczeſne rzeczy, á práwa duſzne. Kądźiel znáczy żyćie doczeſne, á wrzećiono intencyą dobrego uczynku.* Kto kądźiel przędźie, z promyczkow lnu, ábo z włoſkow wełny nić ſkręcáiąc z kręzelá ná wrzećiono, z lewey ná práwą rękę, owę nić przebiera. Ták właśnie czyni: kto doczeſne y ludzkie ſpráwy przez dobrą intencyą ná duchowny y wieczny obráca ſobie pożytek.) Nayświętſza MARYA Pánná niepochybnie, wſzytkie ſwoie ſpráwy, prace, zabáwy, nie ná żaden ćieleſny, ábo świátowy, ále ná duchowny pożytek obrácáłá. á iáko ſerdecznie kocháiąca BOGA y bliźniego w BOGU, cokolwiek ná tym świećie dobrego czyniłá, to ná chwałę ſámego BOGA, y ná wſpomożenie też bliźniego ápplikowáłá: *Amatrix amoroſiſſima univerſorum.* Vprzędłá nam ná zbáwienną Sukienkę, to ieſt, wymyśliłá, wykonceptowáłá, z zasług IEZVSOWYCH zasługámi ſwymi wykręćiłá, to ieſt, wymodliłá, wyrobiłá: *operata conſilio manuum ſuarum.* A nie tylko uprzędłá, ále też y utkałá *opere textili.* Zwyczáynie kto robi ſukno, máteryą ábo płotno, naprzod náwije nići wćiąż idących ná wał, y te náwite nići zowią ſię po łáćinie *ſtamen*, po polſku oſnowá. potym międzY też nići inſzą nić poprzek, z iedney ſtrony ná drugą w czołniku przerzuca: y zowie ſię to *ſubtegmen* ábo wątek. Z kąd podobieńſtwo biorąc *Cornelius à Lapide*, opiſuiąc Kápłáńſką ſtározakonną ſzátę, ták morálizuie: że w tey máteryi duchowną właſność uważáiąc: *Stamen eſt intentio, quæ ſtat, cum ad DEVM & cæleſtia dirigitur. Subtegmen eſt operum inſtantia, quibus ſub hac intentione diverſis temporibus inſudatur. Hæc quippe more ſubtegminis diverſa ſubinde petit latera, nunc in dexteram contemplationis, nunc vero in actionis ſiniſtram ſe transferens: Oſnowá ieſt intencya, ktora (proſto wyćiągniona) ſtoi, gdy ſię ku BOGV y rzeczom niebieskim kieruie. Wątek ieſt uczynkow nálegánie, nád ktorymi ſię pod tąż intencyą rożnemi czáſámi prácuie. Tá bowiem (uczynkow uśilność) zwyczá-*

in Mariali ſer. 3. v.

in Prov. 31.

S. Dio. Cart. l. 4 laud. v. a. 15.

Exod. 39.

in Levit. 13.

iem

iem wątku, w rożne pod czás idźie ſtrony, to wpráwą bogomyślno-ści, to w lewą prácowitości ſię przenoſząc. Nayświętſza Mátka, y Máryá Bogomyślna, iák mowi *Robertus Bellarminus*: y Mártá prácowita, iák ią żowie S. Antonin: we wſzytkich ſwoich ák cyách y kontemplácyách, intencyą do Páná niebieſkiego, iáko okiem do celu, ſzczegulnie zmierzáłá: *ita ut nil penitus egerit, ſeu cognoverit, aut affectaverit, quod non inceſſanter, atq; repente in DEI honorem, gloriamq; retulerit.* Zeby ſię BOGV, ku więkſzey chwale iego przysłużyć, ná tę intencyą, cokolwiek dobrego mogłá, to czyniłá: *Operata conſilio manuum ſuarum.* Zrobiłá wiele odźienia: ſámá ſię w cnoty święte y w ſámego Chryſtuſá ubráłá. BOGV wćielonemu Sukienkę ćiáłá, národzonemu powićie dáłá, roſnącego przyodźiewáłá, Kośćioł S. to ieſt, wſzytkich wiernych pięknie przyſtroiłá, gdy wielką świątobliwośćią, y wyſoką godnośćią ſwoią przyozdobiłá: *Gloria Ieruſalem, honorificentia populi.* A máło ná tym máiąc że wſzytkich wobec w ozdobę przyoblekłá; y káżdego z osobná áżeby pokryłá: Sukienke Szkáplerzá S. zrobiłá: *Operata conſilio manuum.* Nápiſał známienity w opiſániu tytułow, prerogátyw, pochwał MARYI Syllábiſtá: *Ex ſuperabundantia meritorum Paſſionis Chriſti noſtræ proviſum nuditati, & ex vellicata tot vulneribus innocentiſſimi Agni lana, manibus, id eſt, favoribus MARIÆ ſuo iſſe contextam ſalutarem Scapularianam veſtem*: *Ze z obfitośći zasług męki IEZVSOWEY opátrzona ieſt nágość náſzá, y z náskubáney, czyli náſtrzyżoney ták wiela ránámi, z nayniewinnieyſzego Báránká welny, rękámi, to ieſt, faworámi MARYI udźiána nam ieſt zbáwienna Szkáplerzowa Sukienká.* Ia rzec mogę: że MARYA w oſnowę zasługi Synowſkie, á záś w wątek zasługi ſwoie łożyłá; y ták nąm tę zbáwienną Sukienkę utkáłá: *Salutarem Scapularianam veſtem.* Ofiárowáłá nąm ten ſkutek prace ſwoiey, ten dowod máćierzyńſkiey miłośći ſwoiey, máteryálny, powierzchowny, coś nákſztałt ktorego Sákrámentu, *inviſibilis gratiæ viſibile ſignum*, niewidomey łáſki, widomy znák: *ſignum ſalutis.* Ze ták zbáwiennie ſkuteczny: dáię rácyą podobieńſtwem: że iák S. Florencyuſz Biſkup Argentoráteńſki, płaſzcz ſwoy ná promieniu słonecznym, ták dobrze iák ná ſznurze álbo żerdźi záwieśił: toż uczynił S. *Lucanus*, S. Brygidá Pánná, y inśi: ták Szkáplerz S. ná promieniu Słońcá ſpráwiedliwośći záwieſzony: to ieſt, ná obfitośći zasług Iezuſowych, ná łáſce iego Boſkiey, ná miłośći Synowſkiey, ná powadze, ktorą ma u Syná Mátká Nayświętſza záſádzony. Zbáwienny Szkáplerz, *ſalus in periculis*, niedźiw: ponieważ w nim gátunek ſámá

Cõe de aß. V. in ſum. p. 4. t. 15 c. 43. Cant 4.

S. Diõ Car. l. 2 de pracõ. & dign. V. c. 12.

Wegrzynowius in Syll. Mar. n. 561.

Torellus in hiſt. 8. Aug. ā l 699.

má

má cnotá, fámá łáſká IEZVSA y MARYI: *Quæ nos ſuis meritis induit & calefacit.* A kolor iáki? Słyſzeliśćie AA. że cnoty máią ſwe kolory: *habent & mores ſuos colores*; wiećie ſámi, że też kolory máią ſwoie cnoty: Szkárłat ná ſerce służy, zielonośc wźrok pośila &c. Kolor Szkáplerzá S. pieprzowy, znák gorzkiego á duſzy zdrowego żalu zá grzechy; ſzáry, znák wzgárdy świátá y pokory, czarny, znák żáłoby umárłego świátu człowieká: á to wſzytko cnotá, łáſká Boſka: *Gratiâ DEI ſum id, quod ſum.* kroy ábo kſztałt Szkáplerzá S. y to cnotá. Szkáplerz bowiem Zakonny coś nákſztałt drogi, wáſki á długi: ſymbolizuie P. IEZVSA, ktory ſię drogą tytułuie: *Ego ſum via*; y Nayświętſzą Mátkę, o ktorey powiáda S. Bernárd, że to ieſt Drogá, ktorą Zbáwićiel do nas przyſzedł: *Via per quam Salvator advenit*; o ktorey śpiewa S. Kámierz: *Per MARIAM habet viam peccator ad gratiam.* Piſáć nád tym Szkáplerzem: *Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini*: *Błogosłáwieni niepokaláni w drodze, ktorzy chodzą w práwie Páńskim*: że w ślády IEZVSA y MARYI wſtępuią: *Beati.* Szkáplerz Brácki, Bráći y Sioſtr, ieſt nákſztałt obrazká: y ten wyraża, iedną częśćią, P. IEZVSA, ktory według Mędrcá: ieſt zwierćiádłem máieſtatu Oycowſkiego, y obrázem dobroći iego; á drugą częśćią wyraża Nayświętſzą Mátkę, ktora według S. Ambrożego: ieſt obrázem pánieńſtwá, ktorey żyćie wſzytkich ieſt náuką: *Imago virginitatis, cujus unius vita omnium eſt diſciplina.* y ieſt nąm ten, iákoby obrazek, upomnieniem: według słow Apoſtołá: ážebyśmy ták chodźili w kroiu niebieſkim, zá modą, to ieſt, ná wzor IEZVSA y MARYI, iákośmy chodźili w kroiu ziemſkim, zá modą świátowych ludźi: *Sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis.* Czytam w Hiſtoryách: że poddáni nośili ná ſobie ná ſukniách wyrobione, ábo fárbámi wyrážone pánów ſwoich obrázy. *Gratianus* Ceſarz Auzoniuſzowi náuczyćielowi ſwemu ofiárował godność y posłał ſzátę ſenatorſką, ná ktorey był wyrobiony obraz Oycá iego Konſtáncyuſzá Ceſárzá, mowiąc: *Palmatam tibi miſi, in qua divus Conſtantius parens noſter intertextus eſt. Conſtantius in argumento veſtis intexitur: Gratianus in muneris honore ſentitur*: *Szátem ći posłał, ná ktorey Konſtáncyus rodźic náß w tkániu wyrobiony. Konſtáncyuß ná znák wytkány: Grácyan w poczczeniu dárem ſtáie ſię uznány.* Zebyśmy ználi łáſkę Nayświętſzey Mátki, ofiáruie nąm koſztowną Szkáplerzá S. Sukienkę, ná ktorey nie ták ſię odmálowáłá, iáko ſię z Synem ſwoim podpiſáłá. Wſzák ná Szkáplerzu naywięcey Nayſłodſze Imioná IEZVS MARYA

[Margin notes: S. Bern. ſ. 71. in Cant. — 1. Cor. 15. — Ioh. 14. — Ser. 2 de Adv. D. — Pſ. 118. — Sap. 7. — L. 1. de Virg. — 1. Cor. 15. — Auſon.]

MARYA wyſzyte bywáią. dla czego rzec mogę: *IESVS in argumento veſtis intexitur: MARIA in muneris honore ſentitur:* P. IEZVS ſię ná tey Sukience podpiſuie, ná znák: że to iego zasług wełná, z niego ták wielki tey Sukienki walor: *ex ſuperabundantia meritorum*; podpiſuie ſię MARYA, ná pámiątkę: że to iey ſtáránie, praca, dárowizná: MARIA *in muneris honore ſentitur.* Máła Sukienká reprezentuie nąm iáko Syn Boſki wdźiáwſzy ná ſię ćiáłá náſzego śiermiegę ſtał ſię málenki: *Parvulus natus.* MARYA pokorna, w opinij ſwoiey bárdzo máła: y przyznáie, że ſię z tąd Naywyżſzemu podobáłá: *Cum eßem parvula placui altißimo.* Kroy ſzat máteryálny to ma do śiebie: że ná máłe dźiećię ſkráiána ſukienká, ná dorosłego nie zda ſię człowieká; Sukienká Szkáplerzá S. máła, á iák ná máłe dźiećię ták ná nayrośleyſzego zda ſię olbrzymá: *omnibus idem*; lecz tylko względem wzroſtu ludzkiego: lecz względem ſkuteczności ſwoiey, nie służy tylko máłym: BOG: *humilibus dat gratiam*: pokornym tylko dáie łáſkę; MARYA pokorna: táka tákiego kocha: *ſimilis ſimili gaudet.* Co Vrban VII. Papież przy koronácyi ſwoiey wdźiewáiąc ápparat; wźiąwſzy ná ſię rąbkowy weſtchnął y rzekł: o gdyby kto wiedźiał co to ieſt zá ćiężar! Co Ian Krol Angelſki kazał ubráć Gaufredá Archidyákoná w ołowną ſzátę y ták go umorzył: to Szkáplerz S. nie żaden to ćiężar, Bráckich powinnośći obowiążek nie żelázny; kto ich nie pełni, nie grzeſzy, chybá tylko przećiw ſobie, że ſię zasługi á zá tym pożytku, ktoryby miał gdyby te powinnośći záchował, prywuie. Dla czego málenka tá Sukienká ná znák że lekka y znośna, według słow Iezuſowych: *onus leve.* Kiedy S. Marćin Biſkup Thurońſki do Mſzy idąc oſtátnią z śiebie dał ubogiemu ſuknią: wdźiał iáką miał ná prędce, krotką po koláná, rękawy po łokćie: tedy mu iey niebo nádſtáwiło: że gdy mu z podnieśionych ręku rękawy Alby opádły, nie gołe ćiáło, ále drogimi łáńcuchámi otoczone widźieć było. Nic to AA. że Szkáplerz ták máły, bo łáſkámi Boſkimi, fáworámi Nayświętſzey Mátki y Kośćiołá Bożego y nád to nádſtáwiony: *ex ſuperabundantia meritorum Paßionis Chriſti.*

Iſ. 9.

1. Petri 5.

Engel. Dom. Palm.

Kwiatk. R. 1212.

Claud. de Reta:

Co Iákob Pátryárchá nayukocháńſzemu dźiećięćiu Iozeſowi nayoſobliwſzą ſpráwił ſukienkę: *Tunicam polymiatm.* Co Eliaſz wielki Kármelu Goſpodarz y Oćiec Kármelitow, Elizeuſzowi kochánemu Dyſcypułowi, do Ráiu odiezdzáiąc rzućił z ogniſtego wozá ow cudotworny Płaſzcz. Co Ionáthas Krolewicz Dawidowi, ná znák áfeku ſwego, dał z śiebie ſzáty, to Nayświętſza Mátká, z wielkiey przećiw Prześwietnemu Zakonowi

Gen. 37.

1. Reg. 18.

konowi Kármelitáńſkiemu, przećiw tym ukochánym Bráći-ſzkom ſwoim, (iáko ich náżywáłá) miłośći, z wielkiego nád práwowiernymi Kátolikámi miłośierdźia, z politowánia nád grzeſznikámi, dáłá nąm tę Sukienkę. Te dwá ná pozor płatki, dáłá ná połatánie chudoby náſzey duſzney y ćieleſney. Te dwá iákoby plaſtry dáłá ná wygoienie rąn duſze y ſercá grzeſznego. Szkáplerz dáłá ná pierśi y plecy, żeby nas przećiw zápálczywośći Boſkiey, y przećiwko nieprzyiaćiołom, y z przodu y z tyłu uzbroiłá. Kiedy Roku 1596. Turcy do Węgier ćiągnęli: obywátele miaſteczká Kelſchemitu wysłali z ſuppliką y z podárunkámi do Máchometá II. Cárá Tureckiego, ábo o libertácyą ábo o ſálwágwárdyą proſząc, żeby od przechodzącego woyſká zruinowáni nie byli. Tedy im Máchomet dał z śiebie złotogłowową ſuknią, ktorą kazał ażeby przechodzącym żołnierzom prezentowáli. Czynili ták. A Turcy znáiąc ſuknią Monárchy ſwego, z wielką ią uczćiwośćią cáłowáli: y nic w owym miaſteczku nietykáiąc áni pretenduiąc, w ſwoię drogę ſzli y iáchali. Minęło liczne woyſko, á Kelſchemitánom naymnieyſzey ſzkody nie zrobiło. W podobny ſpoſob niebá y źięmie Monárchini dáłá nąm Sukienkę ſwoię, żeby nas w ſtráſznym widomych y niewidomych nieprzyiaćioł, niebeſpieczeńſtw, y ni ſzczęśliwych kazuſow przećiągu, od ruiny duſzney y ćieleſney záchowáłá: *Protectrix fervens in praeſenti vitae curſu, hoſtiles quoscunq; impetus à nobis avertens.* Dáłá nąm Szkáplerz, iákoby to Cyrograw kwitowy, zá ktorym nąm, przez doſtąpienie wielu y wielkich odpuſtow Bráći y Sioſtrom Szkáplerzowym od S. Stolice Apoſtolſkiey nádánych, z długow grzechowych byłá kwitá. Dáłá nąm tę iákoby áſſygnácyą do ſkárbu IEZVSOWEGO, ſobie teraz ná niebie, á ná źiemi Namieſtnikowi Chryſtuſowemu powierzonego, Podſkárbini Boſka: *Theſauraria Dei.* Powiedźiáłá S. Stokcyuſzowi: że to mu y wſzytkim Kármelitom dáłá Przywiley: *Tibi & cunctis Carmelitis Privilegium.* Wiádoma dobrze w Piśmie Bożym Szkáplerzá S. figurá: że Rebekká wielce ły ná ſwego Iákobá kocháiąca, żeby mu byłá do otrzymánia pierworodnego Oycowſkiego błogosłáwieńſtwá tym ſkutecznieý dopomogłá, ubráłá go w wyborne brátá iego ſtárſzego ſuknie, ktore u ſiebie miáłá: *Induit eum veſtibus Eſau valde bonis.* MARYA miſtyczna Rebeká, kochaiąca Mátká náſzá, dáłá nąm IEZVSOWA y ſwoię bárwę, żeby nąm w niey chodzącym Błogosłáwieńſtwo Boſkie wypráwiłá: dáłá nąm z miłośći ſwoiey tę godową Sukienkę, żeby nąm w niey mieyſce

Georg. Scherer. (margin)

S. Ephrem in orat. ad SS. Deigen. ſyllab Mar. n. 627. (margin)

S. Bern. Sen. de Purif. BV. (margin)

Gen. 27. (margin)

ſcę

ſce w niebie wymogłá, cechowánymi Nayſłodſzym IEZVSOWYM y ſwoim Imieniem do chwały wiekuiſtey uczyniłá: *Signô ſalutis.*

To godna uwagi: że Nayświętſza Mátká mogłá u Syná ſpráwić ten cud: áby iey ieden Szkáplerz ná cáły świát, y ná záwſze áż do dniá ſądnego wyſtárczył: iák Stułá S. Hubertowi od teyże Mátki dána: że choć iey po ſztuczce ná relikwie co raz uſtrzygáią, przećię iey nie ubywa. Szkáplerz záś ieden tylko S. Szymonowi Stokcyuſzowi dány. á kto go więcey mieć chce, zrobić go ſobie ábo kupić muśi: żeby go zá powagą y benedykcyą Prześwietnego Zakonu mogł pryziąć y nośić. A to pewnie ná naukę: że kto chce ſkutek tey Sukienki otrzymáć, trzebá ſię y iemu przez ſwoię kooperácyą do tego przyłożyć: żeby w Szkáplerzu S. gátunek dobry, kroy y kolor, nie tylko tego kto dał Szkáplerz, ále też y tego kto go wdźiał, była cnotá. Zeby ſię o káżdym Bráćie y o káżdey Sioſtrze mowić mogły słowá Pſálmiſty: *Myrrha, & gutta, & caßia, à veſtimentis tuis: Mirá, y oleiek mirowy, y káſsya od ßat twoich*: Mirá gorzka znáczy umartwienie, oleiek mirowy ślicznemi iáko kryſztał dyſtyluiacy ſię kroplámi, znáczy czyſtość, káſſya woná ná znáczy modlitwę. Táć ieſt powinność (áczkolwiek nie pod grzechem) żeby środy pośćić, czyſtość ábo wſtzemięźliwość według ſtanu káżdego záchowáć, y koronkę Nayświętſzey Mátki mawiáć, Bráći y Sioſtrom Szkáplerzá S. Zeby tę Sukienkę nie tylko ná ćiele ále y ná ſercu nośić: żeby nie tylko ná Szkáplerzu w ſercu wyſzyte Imioná, ále też y w ſercu był P. IEZVS y MARYA. żeby to mieć, we dwu wſtążkách, ná ktorych ſię trzymáią dwie czaſtki Szkáplerzá, wyrážoną, miłość BOGA y bliźniego. Szpetna bowiem w odźieniu niewinnego Báránká y ćichey Owieczki bydź komu wilkiem drapieżnym, ábo kozłem nieczyſtym; w pokorney Sukience mieć komu duchá pyſznego; pod kolorem nabożeńſtwá ſzukáć prożney chwały; w bárwie IEZVSA y MARYI, świátu, ćiáłu y czártu służyć; pod ták Swiętymi Imionámi, y dobrego imienia bydź niegodnym; w Bráctwo ták święte wpiſánemu, BOGA nie kocháć, z bliźniem ſię nie zgodźić, z niezbożnymi y przeklętymi w niecnotách kompánią trzymáć. Nád to, iáko ná żołnierzu bárwá nie záſługuie sławy y fortuny, tylko w żołnierzu męſtwo y odwagá: iáko Hábit nie zbáwi Zakonniká, tylko iego w Hábićie zakonne życie: ták Szkáplerz S. nie domieśći niebá, tego kto ná piekło robi: mol w ſzáćie, życia niebeśpieczen, y w Szkáplerzu grzeſznik nie pewien zbáwienia,

Arnold. Rayß.

Pſ. 44.

chybá przy popráwie żywotá, y pokućie, ieżeli w tey Sukience świátu y márnośćiom iego, ćiáłu y swywolom iego, czártu y obłudom iego umrze; ieżeli do śmierći godnie w Szkáplerzu dochodźi, ogniá piekielnego uydźie, według słowá Nayświętszey Mátki: *Æternum non patietur incendium.* Z drugiey strony reflektuymy się ná to, co do Nayświętszey Mátki mowi S. Alzelm: *Sicut omnis à te aversus & à te despectus, necesse est ut intereat: ita omnis ad te conversus & à te respectus impoßibile est, ut pereat: Iáko wßelki od ćiebie odwrocony y od ćiebie wzgárdzony, muśi bydź zginiony: ták wßelki do ćiebie obrocony, y respekt u ćiebie máiący, niepodobna áżeby zginął.* Ná ten drugi punkt podpisuie się B. *Alanus*, gdy twierdźi: że to iest znák przeznáczenia do niebá, kto ma nabożeństwo do Nayświętszey Mátki: *Habentibus devotionem ad hanc, signum est ordinationis & prædestinationis permagnum ad gloriam.* Dáie tego rácyą S. Bernard, gdy powiáda: że tá Mátká, *Divinæ pietatis abyßum, cui vult, quomodo vult, & quando vult, creditur aperire, ut quivis enormis peccator non pereat, cui Sancta Sanctorum Patrocinijs suis suffragia præstat: Boskiego miłośierdźia skarb, komu chce, kiedy chce, y iáko chce (wierzemy) że otwiera, tákże y nayiwiękßy gzeßnik nie zginął, ktoremu Swięta Swiętych przyczynámi swymi obrony dodáie.* Więc że, kto szczerym umysłem y dobrą intencyą bierze ná się Szkáplerz S. tym sámym udáie się do Nayświętszey Mátki, pod płaszcz iey protekcyi gárnie się, iáko dźićię pod iey máćierzyńską tuli się Sukienkę: rzecz doświádczona: że káżdy táki Páńskiego iey respektu doznáie: że go, iáko swego bárwiánego sługę w opiece máiąc, od zguby wiekuistey broni: uprasza mu u Syná łáskę skuteczną; oświecenie rozumu, nátchnienie sercá, żal zá grzechy, y popráwę żywotá: *ut non pereat, sed habeat vitam æternam.* Coż czyni nieprzyiaćiel duszny, niedbálstwo wielu, y swawola? Otó ná wieczną prowádząc ich zgubę, iednym nie dopusza ták zbáwienney nośić Sukienki, á z drugich ią zdźiera. Z pierwszemi dźieie się co z Dworzániniem Gwilielmá Sáskiego Xiążęćiá wymyślnych stroiow nie lubiącego. że uyrzał owego dworzániná nową modą ubránego, wielce niekontent, y rzekł mu: proszę ćię, uczyń mi to: idź do kráwcá, day sobie z naylepszego sukná zrobić suknią, ná moy koszt á ná modę moię. Gorączká dworzánin z prędkośći wymowił: A czemu Mći Xiążę nie mam się według mego upodobánia stroić? Xiążę też ná to rzekł: á czemu według mego upodobánia, nie mam ćię od dworu mego oddalić. Y záraz go odpráwiono, inszego Páná szukáć mu kazáno. Podobnym

Drex: de cultu corp. c. 18. §. 3.

bnym ſpoſobem Páni niebá y źiemie dáie nam iáko dworzá-
nom y sługom ſwoim, z Skárbu IEZVSOWEGO, kosztem
prace ſwoiey ſpráwiona, ná ſwoię modę zrobiona Szkáplerzá
S. Sukienkę; kto świátowemi tylko kontentuiąc ſię ſtroiámi, tą
Sukienką gárdźi, mieyſcá u Nayświętſzey Mátki nie ma: *a-
verſus, & deſpectus.* Z drugimi ſię dźieie, iák niegdy w Tur-
czech z ubogimi. Piſze Xiążę Rádźiwił - że Aſſan Báſzá dał Epiſt. 3. Itin.
ogłos: iż ubogich, by ich iák naywięcey było, w nowe ſuknie
przyodźieie. Zeſzło ſię tego niezliczona rzecz z cáłego páń-
ſtwá: y dáno káżdemu nową ſuknią, áleby ſię iey był káżdy
odprzyśiągł, kiedy ſtárą wźięto, y wroćić áni ná moment nie
chćiáno; kazał Aſsán náłożyć wielki ogień, y weń owe łáchmá-
ny powrzucać, z ktorych ſię wielka ſummá czerwonych zło-
tych, co były pozáſzywáne, wypaliłá. Ták z niektorymi poczy-
na świát, ćiáło, czárt przeklęty: ofiáruie im bławaty, bogáte
máterye, drogie ſukná, á ſtárą ubogą ná pozor ſuknienkę, Szká-
plerzá S. z nich zdźiera: to przez odſtępſtwo od Wiáry S. Ká-
tholickiey, to przez niedbálſtwo, to przez pieſzczoty y ſwy-
wolą, dla ktorey gdy Szkáplerz S. zrucáią, y nośić go prze-
ſtáią, ſkárbu wielkiego, bo łáſki y protekcyi Nayświętſzey
Mátki, ſkutkow zbáwiennych tey Sukienki pozbáwieni zoſtá-
ią: *ſpoliati & nudi.* A przeto AA. lepiey náśládowáć S. Aphrá- Michl. 1.
átá Puſtelniká: że kiedy mu Antemiuſz godny y pobożny Pan, Baron. R. 405
z Perſyi iádąc y náwiedzáiąc go, iáko Perſowi Perſką ſuknią 1.
ofiárował: on kontentuiąc ſię iedną ſwoią ſtárą, wźiąć owey
niechćiáł, mowiąc: że choć twoiá lepſza, ále mi moiá mil-
ſza, bo mi dáwno ſłuży. Ták AA. waſze bławáty, deliká-
tne ſukná, lepſze według świátá. ále Szkáplerz S. według po-
bożnośći Chrześćiáńſkiey y duchownego pożytku, káżdemu
cnotliwemu niech będźie milſzy; bo mu iák dáwno ták y te-
raz służy, y służyć ná potym będźie: *ſalus in periculis.* Zá
ktory to Szkáplerz dźiękuiemyć, o naywiękſza po BOGV
Dobrodźieyko náſzá! Iák niegdy przed Swiętym Piotrem u- Act. 9.
bodzy prezentowáli ſuknie y koſzule, ktore im Tábitká wiel-
ka iáłmużnicá robiłá: *tunicas & veſtes, quas faciebat illis;* ták
my dźiś przed niebem y źiemią záſzczycamy ſię łáſką twoią:
żeś nam tę koſztowną bárwę ſpráwiłá: *Meliora meretur ſuſci-* Caſſiodorus
pere, qui collata bona de corde non probatur amittere: kto wdźięcz- ſuper Pſal.
czen dobrodźieyſtwá, ten godźien żeby mu co więcey dobre-
go uczynić. Wdźięcznismy, o Mátko! łáſki twoiey, niech-
że iey y więcey doznamy. Co niegdy P. IEZVS Syn twoy
kochány ſzczyćił ſię w płaſzczu Márćiná Swiętego, mowiąc

przed niebem: *Márćin dopiero do chrztu ſię gotuiacy tą mnie ſzatą przyodźiał*; to my zá twoią protekcyą niech ſię do niebá doſtániemy: niech káżdy Brát y Sioſtrá SZKAPLERZA S. niech káżdy twoy bárwiány, przed BOGIEM, Aniołámi y Swiętymi wſzytkiemi ná wieki ſię prezentuie y mowi: MARYA iuż w niebie kroluiąca tą mnie Sukienką pokryłá, Amen.

COncio *hæc, cui titulus*: SVKIENKA, ktorey gátunek kroy, y kolor ſámá cnotá &c. *concinnè à ſuo Authore elaborata ut imprimi poſſit, do facultatem. Cracoviæ in Collegio Majori. Anno Domini* 1724. *die* 15. *Februarij.*

M. MARTINVS WALESZYNSKI,
S. Th. D. & P. Canonicus S. FLORIANI, Siradienſis Cancellarius, Scarbimirienſis & S. MICHAELIS in Arce Crac. Cuſtos, Librorum per Diœceſim Crac. Ordinarius Cenſor, Studij Generalis Vniverſitatis Cracovienſis
RECTOR.